

IZHAJA VSAKI DAN

Naši se izdelki in pralnikih ob 5. ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične številke se prodajajo po 3 nč. (6 stot.) v mnogih poslovalnicah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Ša. Petru, Koperu, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele številke po 5 nč. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širini 1 milimetre. OGLAS: Trgovinske in obrtne oglase po 3 st. mm, oglasnice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka naslednja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelak uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

MAROČNINA ZNAŠA

Na vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na naslednje izdaje „EDINOSTI“ stane: celoletno K 24, pol leta 12 K.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rekopisi se ne vračajo. Naročnino, oglašne in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Naredni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski list „Edinost“. — Tiskarna konsorcijski list „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18. Poštne-kranlinični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Gališki deželni zbor.

LVOV 16. Deželni zbor je sklenil izvoliti posebni odbor za volilno reformo, ki bo obstoječi iz 25 članov. — Posl. Szepinski (poljska ljudska stranka) je utemeljeval svoj nujni predlog, v katerem pozivlja deželni odbor, naj tekom 30 dni predloži deželnemu zboru zakonski načrt glede uvedbe splošne, direktne in tajne volilne pravice za deželni zbor. Na poimenskem glasovanju se je bilo 64 poslancev za, 52 proti nujnosti, ki je bila potemtakem odklonjena. — Prihodnja seja jutri.

Moravski deželni zbor.

URNO 16. Deželni zbor je nadaljeval debato o nujnih predlogih posl. Fischerja in tovarišev ter Elderscha in tov. glede spremembe disciplinarnega reda za ljudske in meščanske učitelje. Med govorom poslanca Kadlbecka je prišlo med socialnimi demokrati in katoliškimi nacionalci do hrupnih prizorov. Nujnost je bila priznana obema predlogoma, ki sta bila na to izročena šolskemu odseku.

Crnogorska skupština sklicana!

CETINJE 15. Po kneževem ukazu se stane se narodna skupština dne 18. oktobra to je na Lučin-dan.

V tem zasedanju odmevala bo tudi afera z bombami oziroma nje najzlastnejše posledice: odnošaji crnogorski srbski.

Ker sedaj v Belemgradu ni več na vladi Pašić, moglo bi priti — ako bo iskrene volje rodoljubja — do bratskega rešenja za vse Slovanstvo nelepih odnošajev med obema srbskima državama na Balkanu.

Rauch v Križevcih.

ZAGREB 16. Ban karon Rauch je prišel včeraj v Križevce. Pred mestom so ga sprejeli zastopniki oblastni. Prišlo ni do nikakih nemirov. Danes zjutraj se je Rauch odpeljal v Martijanec.

Z vojaških vaj na Ogrskem.

VESPRIM 16. (Ogr. biro). Cesar se je povrnil z maneverskega polja v Vespri ob 3. uri pop., čeravno je prihod bil napovedan za 2. uro. Cesar se je počutil na maneverskem polju zelo dobro, zato je ostal tamkaj dije časa.

VESPRIM 16. Vzlic temu, da cesar nekoliko pokasluje, je vendar njegovo zdravje izvrstno. Jutri se cesar zopet odpelje na maneversko polje, vendar nekoliko kasneje nego v prejšnjih letih, to je še le okoli 9. ure predpoludne. Vendar namerava cesar prisostvovati vojaškim operacijam 5 do 6 ur.

Čete operirajo danes skozi vso noč, tako da utegne priti že jutri do velikih bojev.

Zrakoplovstvo.

BEROLIN 16. Balon „Parseval“ se je imel danes odpeljati na Dornstadske polje, kjer se je nahajal cesar Viljem. Blizu postaje Grünewald je na balonu vsled neke notranje poškodbe nastala velika luknja, skozi katero je odšel plin. Balon je vsled tega padel na streho nekega dvorca, od koder ga je opo-ljudne odstranilo moštvo zrakoplovnega batalijona. Osebe, ki so bile v gondoli, so ostale nepoškodovane.

PODLISTEK.

12

Nekdanji ugled.

Spisal Ivo Trošt.

Po temnih stopnjicah se je širil neprijeten smrad. Nemaša je tuintam silila na dan. Otroci krič, kletvice in pritaženi vzdih trpinov na duhi in telesu so doneli na uho nezadovoljnemu posetniku teh prostorov od vseh strani.

Potrkata.

Navidezno prijazno ju je sprejela sama gospa v oblačni jutranji negligje-obleki. Opravičevala se je s premočnimi opravi, naj oprostita, ako opazita, da ni kaj v redu. Vladku se je zdelo, da prihaja odnekod duh po žganju...

V neveliki sobi ju povabi gospa Adela z nekdanjo eleganco, naj sedeta. Spustila sta se v negotovosti na oguljen divan in začela ogledovati, kam ju je zanesla usoda, dočim se je gospa zunaj trudila z naročilom, hoteča postreči nepričakovanimu gostoma z malim predjužnikom, kar sta seveda odklanjala z vso odločnostjo — zaman. Toda Adela ni marala, da bi rekel Ivanec, ki je videl nekdanje izobilje, glejte tako-le so padli iz svetlih nebes naravnost na — umazana tla. Soba je imela okna na dvorišče, oprava je pa govorila dovolj glasno, da je zbrana kakor

LE MANS 16. Wright se je danes zopet dvignil s svojim letalnim strojem v zrak, kjer je ostal 30 min. 18 1/2 sekund.

Iz Turčije.

CARIGRAD 16. V carigradskem predmestju Jedikulu je pogorelo 160 hiš.

CARIGRAD 16. Turški listi dementirajo vest, da je položaj ministerstva valed štrajkov omajen.

Hišne preiskave v Petrogradu.

PETROGRAD 16. — Tajna policija je včeraj v vseh mestnih okrajih izvršila obširne hišne preiskave, pri tem je našla tri bombe in veliko množino dinamita. Aretovala je okoli sto oseb, večinoma iz boljih stanov. Razpuščenih je osem okrajnih odborov socialnorevolucionarne stranke in centralno pisarno ruske železniške delavske zveze.

Novi turški poslanik v Parizu.

PARIZ 16. Turški poslanik Naum paša je včeraj popoldne izročil predsedniku svoje poverljivo pismo.

Berolin 16. Državni kancelar knez Bülow je prišel semkaj.

O pomenu trgovine za naš narod.

Predaval gosp. državni poslanec dr. Otokar Rybář dne 13. t. m. v „Narodnem domu“ pri sv. Ivanu.

(Dalje.)

In kakor posreduje trgovec mej konsumentu in producentu poljskih pridelkov, tako posreduje tudi mej konsumentu in producentu industrijskih izdelkov, torej z industrijo, s tovarnami.

Kmet ne more sukno, štofo, kupovati naravnost od tovarne. Zato je trgovec potreben kakor posredovalec.

A trgovina je koristna in potrebna tudi za to, ker ne le da posreduje, temveč tudi regulira izmenjavo blaga in s tem tudi visokost cene.

Trgovina — in to velja v prvi vrsti za svetovno trgovino — omogočuje namreč, da se tudi velike množine blaga, ki so se pridelale v kakem kraju, morejo razprodavati — in z druge strani, da spravijo potrebno blago v kraje, kjer je pomanjkanje in kjer bi brez tega posredovanja cene visoko poskočile. Kava na pr. bi bila brez trgovcev za nas luksus, ki bi si ga mogli privoščati le kaki Rothschildi in Kalistri. A z druge strani ne bi se moglo pridelovati mnogo kave, ker ne bi bilo kupcev. Trgovina je torej produktivna. Primer za prvi slučaj nam je Rusija kjer je še malo komunikacijskih sredstev, zbog česar ne morejo prihajati trgovci. Ljudje morajo prodajati žito pod vsako ceno, da plačajo davke. Tako se dogaja v Rusiji čisto, da tudi ob dobri letini na tisoče in tisoče ljudi trpi glad. Istotako se dogaja v plodni Indiji in na Kitajskem.

V razpravi Iheringa: „Zweck im Recht“ čitamo: „Kupivši eno število kacega časopisa sem plačal podjetniškemu časopisu tiskarja z njegovimi ljudmi, tovarnarja papirja, vse uredniško osebo, dopisnike, brzojavke, pošto, kolporterja. Delež, ki jih v takem

slučaju odrajujem, so tako majhni, da je nemožen vsak račun in vsaka predstava o njih. Samo nerazumen človek si more misliti, da isti niso vsi obseženi v mojem grošu v minimalni obliki. Ta pojav sloni na treh napravah, ki jih imam zahvaliti izpopolnitvi današnjega prometnega zistema: delitvi dela — izgotavljanje dela za negotovo množico bodočih odjemalcev in razširjevanje trgovine čez vso zemljo. Zakladi Kreza ne bi zadostovali, da si preskrbim čašico kave in en časopis, če bi tak bogatin hotel individualno, samo za vso, napraviti vse operacije, potrebne v to svrho. En siromak je danes za malo grošev od več ljudi postrežen, nego Krez, ako bi tudi hotel izprazniti vso svojo zakladnico.

Kakor vidimo ima trgovina več nalog, in po teh nalogah razlikujemo veliko trgovino od male (ali na drobno) in posredne.

Velika trgovina posreduje mej producentu in malimi trgovci, mala pa mej veletržcem in konsumentu. Mnogokrat so vmes še srednji ali posredovalni trgovci. Na kmetih na pr. se nabirajo mali trgovci, ki ne bi našli kredita pri veletržcu. Tak mali trgovec ne more kupovati naravnost od veletržca v velikih pomorskih mestih, obrača se torej na posredovalca v bližini mesta.

Veletrgovina se potem razlikuje na tuzemsko, ako kupuje in prodaja doma, ali inozemsko, ako posreduje s tu- in inozemstvom in sicer: ali je izvozna ali uvozna trgovina.

Naposled je še posredna (Zwischenhandel), ako posreduje mej dvema tujima državama, (imenuje se tudi prevozna, Fracht-handel).

Ta je bila v svoj čas najvažnejša in najmočnejša.

Pomislimo v starih časih na Fenicjane, ki so sicer imeli tudi lastno industrijo, na pr. steklo, purpur, a glavni predmet je bilo posredovanje mej orijentom in sredozemskimi deželami.

Kdo ni še slišal nadalje o velikih trgovinskih državah, Benetke in Genova, ki sta posredovali mej orijentom in Evropo in prišli do velikanske moči in sijajne kulture?

Na njihju mesto sta stopila Portugal in Špansko, katero poslednje je bilo zavladovalo na dveh delih sveta.

Vsem tem je prevzela svetovno trgovino mala holandska država, ki je prišla s pomočjo svoje trgovine do velike politične moči, do velikanskega bogatstva in do visoke stopnje kulture. Nizozemske slikarske šole slovijo še danes (Rembrandt, Hals, Ruysdael).

A njena slava in moč je bila takoj uničena, čim je bila njena prevozna trgovina onemogočena; in to se je zgodilo l. 1651, ko je angleški državnik Cromwell izdal navigacijske akte ali plovbeni red. S tem zakonom je bilo namreč določeno, da smejo tujci le lastne pridelke uvažati v angleška pristanišča. Vsa izven evropska roba se je smela uvažati le na ladijah, ki so bile na Angležkem napravljene in katerim sta bila lastnik in kapitan Angleža.

Največja trgovinska država je postala Anglija in stoji ista še danes

na prvem mestu, akoravno tekmujejo danes z Anglijo tudi že druge evropske države in izvenevropske države, kar je mnogokrat povod krvavim vojam. Burška vojna, vojna Angležev proti Kitaju, ker ta ni hotel dovoliti uvažanja opijuma.

O važnosti in potrebi veletrgovine za narodno gospodarstvo ne more biti dvoma. Na sploh se to tudi priznava. Ne tako gledé male trgovine. S tem se treba baviti, ker v Trstu je slov. trgovina skoraj le mala trgovina: posredovanje mej veletržcem in konsumentom.

O potrebi te male trgovine so različna mnenja.

Cicero se je velelaskavo izrazil o mali trgovini; rekel je, da si ne more misliti te trgovine brez nekoliko laži in prevare.

Ia tudi v novejšem času ima mala trgovina mnogo nasprotnikov: označujejo jo kakor faktor, ki se po nepotrebnem postavlja mej producenta in konsumenta, ki podražuje pridelke.

Nasvetujejo pa se razpošiljalske hiše in konsurna društva; posebno tudi takozvano 5-kil trgovino, ki posreduje direktno med producentom in konsumentom.

Prva so kapitalistična podjetja in kakor taka imajo vse vrline, a tudi vse slabe lastnosti kapitalističnih podjetij.

Sedaj robo res nekoliko ceneje preskrbljujejo, ker konkurirajo z malimi trgovci. A čim bi udušili teh, bi kmalu izkoriščali svoj položaj. Eventuelna konkurenca mej njimi bi se preprečila s karteli.

Tudi ne more meščan in še manj delavec nakupovati takoj več množine robe. Za to manjka denarja, manjka prostora. Nekateri predmete, n. pr. kavo in moko bi še mogli kupovati v večji množini; no, kaj: civibe, sušene fige, pomaranče, užgalke, slanike, sardine in sto drugih stvari, ki se jih le redko rabi in v malih množinah.

Koliko bolj komodno je, ko more gospodinja v bližini vsako jutro kupiti vsakdanje potrebščine za par vinarjev! (Pride še.)

Bratje, dosti je ze spanja!

Ne samo to, kar velela mu stan
Ker more, to mož je storiti
[dolžan.

Slovenci v Trstu in okolici so sicer v malem, ali krasnem predehu Slovenske domovine, politično in narodno brezdomno med najdelavnejšimi, najnaprednejšimi in proti narodnemu nasprotniku gotovo najinvestnejšimi. To so dokazali o mnogih prilikah in to dokazuje tudi respekt, ki so si ga pridobili po svoji energiji pri politično močnejših nasprotnikih.

V Trstu in na njega ozemlju smo si tekom let ustanovili vrsto važnih gospodarskih, političnih in zabavnih društev, ki več ali manj vsa vspevajo in cvetajo, a posebno nam je omenjati procvit in razvoj naših mestnih denarnih zavodov pod večjim vodstvom.

Imamo tudi — sicer še mlado vendar močno narodno vojsko, ki se zbira pod praporjem za naše delavstvo velevažne „Nar. Del. Organizacije“, ki obeta postati mogočen faktor v političnem in socialnem življenju našega mesta. Torej povsodi napredek, povsodi

je ljubila, kakor lastnega sina in ki je prejel od nje toliko dobrot.

„To je hvalenost, kaj?“

In ponosno kakor v najboljših časih se je dvignila s sedeža ter se lahno dotaknila z desnico prsi: „Jaz vem, koliko nam je škodoval ta ničvrednež s pomočjo moje „ljubeznive“ sorodnice. Moja Verica pa ta vrag peklenski — da mu človek ne more reči drugače — gospe Adeli so se udrle solze: vedela je namreč, da je prav lepa, kadar ima solzne oči — „svojo Verico ne samo, da je uprav nekavalirsko vodil za nos, hoče jo z zlobnim jezikom in lažnjivim klevetanjem pripraviti v nesrečo. Med njim in med nami se mora še marsikaj pojasniti.“

Dotle pa, prosim, oprostite, gospod Ivanec, da v imenu svoje hčerke odklanjam Vašo cenjeno prošnjo. Moj mož išče po svetu primerne službe. Upam, da jo najde kmalu. Saj je marljiv in tudi naša Verica je marljiva, prav marljiva.“

Se so se vsipale besede iz nje lepih ust, kakor dera budournik z gore. Vladko in Miklanič sta pa vedela, da govori samo zato, ker ne mara povedati resnice.

Tovariša sta spoznala, da sta za danes opravila pri Palničevih. Tiho, kakor došla, sta se tudi poslovila in odšla.

Tisti večer se je odigral med mamo in Vero ta-le prizor:

Ko je veliki zvon naznanil sedmo uro v zvoniku sv. Justa, je prišla hčerka opehana, blede in komaj sapo loveča od pouka. Tor-

bico s knjigami odloži na mizo in se odahne: Hvala Bogu! Dan je zopet minil. Doma sem! Potem sede na divan prav na tisto mesto, kjer je dopoldne sedel Vladko Ivanec, in vzame mehanično v roko na mizi ležeči časnik. Tedaj prišumi iz kuhinje mama dostojanstveno, prav z grandeco samosvestne vladarice in še bolj pokonci nego navadno.

Po hitrem odzdravu, ki je z njim odgovorila mimogrede na hčerkin dober večer, spozna Vera, da se je danes za njo skuhalo doma še nekaj posebnega. Vladko ji namreč ni povedal dneva, kdaj namerava uresničiti svoj načrt. Z očmi je sledila vsak mamin migljaj in navajena že samih slabih vesti je čakala mirno udarcev usode: pridi karkoli. Jaz vršim pošteno svojo dolžnost. Tukaj sem! — Radovedni, kaka nesreča je obiskala danes Palničovo rodbino. Ni bilo treba čakati.

„Nekaj novega!“ hiti Adela z istim naglasom in enako malomarno kakor je odzdravila dober večer, samo bolj ironično. „Nekaj novega! Snubec si imela, moja zlata hčerka. Vrhu vseh nesreč še snubci, pa taki — hiti mama vedno bolj sarkastično in gleda porogljivo hčerko kakor da bi trdila, kako posebna moč ji je dana, da ji je dana, da ji pa za vselej brani vzeti koga drugega kakor Alfreda pl. Wehrmaierja.“

Vera je slutila, kdo je prašal za njo. Zato pristavi: „Pošten snubec ni nikdar nesreča.“

(Dalje.)

okoličanski vinogradi, izlasti oni v bližini mesta; to razvidi lahko vsak sam. Treba bo torej na našem shodu tudi proti temu protestirati in sestaviti kako resolucijo. Zato: vinogradniki, vsi na shod!

Više deželno sodišče. Ravnateljstvo višega deželnega sodišča je poverjeno dvornemu svetniku Simonu Lettichu svetniku na omenjenem sodišču.

Za zadrugo voznikov za Trst in okolico. Vsi zaupniki iz okoliških vasi, ki so bili na raznih shodih izvoljeni v pripravljalni odbor za ustanovitev voznike zadruga za Trst in okolico, so vabljeni da se gotovo udeležijo zelo važnega zaupnega shoda, ki se bode vršil prihodnjo nedeljo, dne 20. t. m. ob 8. uri in pol zjutraj v dvorani „Narodnega doma“ pri sv. Ivanu. Ker se bode na tem shodu razpravljalo o pravilih in ustanovitve voznike zadruga, naproseni so vsi, da gotovo pridejo.

Uvedenje zimskega voznega reda 1908. 1909 na državnih železnica. Zimski vojni red c. kr. avstr. državnih železnic veljaven od 1. oktobra 1908 se uveljavi na vseh progah c. kr. ravnateljstva drž. žel. v Trstu ob 12. uri ponoči od 30. septembra na 1. oktobra t. l.

Napram poletnemu voznemu redu so le sledeče nebitne spremembe:

Proga Jesenice-Trst c. kr. drž. žel. Vlak št. 25 preneha voziti na progo Jesenice-Bled.

Proga Trbiž-Ljubljana j. ž. Osebnih vlak št. 1722 se opusti in osebni vlak št. 1715 bo na progi Jesenice-Ljubljana j. ž. za 15 minut kasneje vozil.

Lokalna železnica Kranj-Trbiž. Mešanec št. 2556 bo radi zveze na vlak št. 1715 proge Trbiž-Ljubljana južne žel. 15. min. pozneje vozil.

Lokalna železnica Ljubljana drž. želez. Kamnik. Nedeljska vlaka št. 2158 in 2159 preneha voziti z 31. okt. t. l.

Lokalna železnica Trbiž-Cervinjan. Vlak št. 703 bo vozil radi zveze na južno železnico vlaka št. 26. 1009 za 30 m. kasneje.

Lokalna železnica Gorica-Ajdovščina. Nedeljska vlaka št. 859-859 preneha voziti v zimski perijodi.

Na vseh tu nenašteti progah ostane poletni vojni red nespremenjen v veljavi.

Kmetijska družba za Trst in okolico sklicuje na željo mnogih vinogradnikov iz okolice javen shod, na katerem se bo razpravljalo: kako zabraniti, ali vsaj omejiti nadrobno razprodajo (po „osmicah“) tujih vin po tujih vinogradnikih. Tudi se bo razpravljalo, kdaj naj bi se začelo s točenjem letošnjega novega vina.

Shod bo prihodnjo nedeljo 20. t. m. v prostorih „Narodnega doma“ v Trstu (Sokolova dvorana) ob 10. uri predpoludne.

K temu shodu so vabljeni okoliški vinogradniki in vsi oni, ki se čutijo interesovane pri tem.

Z dnem 1. oktobra prične učenje na avtorizovani pripravljalnici za skušnjo enoletnega dobrovoljstva in zrelostnega izpita, pod ravnateljstvom prof. F. Postet v ulici Vincenzo Bellini 13. Vsi učenci te šole so dosegli vedno najboljši uspehe, radi tega jo tudi toplo priporočamo.

Tržaška mala kronika.

Predčerašnja samomorilka. — Ona ne srečna mlada ženska, ki se je pred sinočnjem vrgla s petega nadstropja hiše št. 13 ul. Donato Bramante in ki je v bolnišnici podlegla groznim poškodbam, je neka Mercedes Giacomelli, stara 28 let, rojena v Trstu in pristojna tudi tam. Stanovala je z materjo v ulici Barriera vecchia št. 28, III. nadst.

Vzrok, zdi se, treba pripisati srčnim bolečinam.

Regnikolova goljufija. — Alfred Cardoso star 25 let, iz Florence, natakare brez posla, je bil včeraj ob 5. uri popoldne aretiran na zahtevo Ivana Kunič, vinskega trgovca v ulici Ponte, ker si je večkrat dal izročiti vina za K 511. Da bi dobil kredit, je kazal pisma, češ da dobi kmalu denar. Vino pa je prodal in plačal ni ničesar.

Poskusil je okraštiti kočijaža na kozlu. Pred sinočnjem sta dva individua, kočijažu Emiliju Stinigoj poznana po vidu, udinjala istega. Ko je kočija drdrala, se je eden istih vzdignil in objel kočijaža — iz same ljubezni, ker je emfatično zaklical: „Dragi moj Emilij!“ Istočasno pa je grabežljivo segel z roko po listnico. Ali kočijaž je zapazil eksperiment in dal kavelj aretirati, ki mu je ime Fran Hlat, 34-leten krošnjar.

Smešnica. Predstojnik urada je karal sluger sta zaspala uradno uro, in sicer najprej stare, jega potem pa novinec: „Nič na bo s teboj, tako, mlad pa lenuh!“ — Ta pa važno: „I no, vedeli ste mi gledati, kako on dela, in posnemati ga.“

Koledar in vreme. Danes Lambert skof. Jutri: Josip Kupert, sp. (Kvat. petek.) Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 20° Cels. — Vreme včeraj: dopol. oblačno, dež, pop. lepo.

Vremenska napoved za Primorsko: Spremenljivo s posamičnimi padavinami. Zmerni vetrovi. Temperatura mila. Počasno razjasnjenje.

Tržaška gledališča:

FENICE. Sinoči je bila zadnja uspešna repriza „Trevatore“. Danes ob 8.15 IV. repriza Verdijske opere „Traviata“.

Porotno sodišče.

Radi tatvine.

Dne 22. aprila t. l. so bile od glavnega poštnega urada v Trstu izročene kapitanu Antonu Costantini parnika Joson paroplovne

družbe „Dalmatia“ štiri vrednostne pošiljke namenjene poštnemu uradu v Zadru. Od teh pošiljke je bilo pismo a K 2.200 za „Bance Popolare“ in drugo s K 1500 na tamonjo tvrdo Mandel. Izročil je pisma poštni oficijal Fran Fitzko v navzočnosti Viktorija Violin. Ko je parnik prišel drugega dne v Zader ni bilo več o pisemih nikakega sledu. V parniku ni posebnega zaprtega prostora za poštno pošiljke, pač pa je železna blagajnica, ki pa je premala za vsprejem vseh pošiljke. Radi tega se iste šestokrat — kakor tudi v tem slučaju — postavijo v nek predalček. Kapetan je zapazil primanjkljaj še le četrte ure pred prihodom v Zader. Takošnje poizvedbe so bile brezuspešne. Sum kapetana je radi raznih okoliščin padel na 24-letnega mornarja Sforzina iz Ujana v Dalmaciji, ki je včeraj sedel pred porotniki. Sumljiv se mu je zdel Sforzina zlasti radi okolnosti, da je mesec poprej zgubil karton z čevlji, namenjen nekemu lošinjskemu trgovcu, in so potem našli prazni karton v nekem skladišču v parniku, katero je nadziral Sforzina.

Odredili so hišno preiskavo pri Sforzina in našli pri njem razna oblačila, mila, tobak, dva revolverja, nove čevlje, potem 75 italij. bankovcev po 10 Lir in 48 po 5 Lir, 6 avstrijskih bankovcev po 10 K in 7 komadov po 10 K, 5 komadov po 5 K in drobiž.

Od vkradenih pisem je zares eno obsegalo bankovce po 10 in 5 lirah, dočim se je v drugem nahajalo pet akcij.

Pri včerajšnji obravnavi, kateri je predsedoval d. s. sv. Clariči, je obtoženec trdil, da oni denar, ki so ga pri njem našli, si je sam prihranil, deloma pa da izvira iz malega zaklada, ki ga je našel pred 15 leti pri Uljam. Predsednik mu pa predčuje, da so bankovci datirani z letno številko 1907. Obtoženec se je skušal izvijati iz te zagate trdeč, da je stare raztrgane bankovce zamenil nedavno temu v Trstu proti tem novim. Laške bankovce da pa je vzel za to, da ne bi prehitro zapravil denar.

Zaslišano je bilo več prič, ki so večinoma izpovedale ugodno v prilog obtoženca. Po govoru državnega pravdnika je nastal buren incident med istim in braniteljem, odv. Wondrichem. Predsednik je moral poseči vmes.

Porotnikom je bilo stavljeno vprašanje glede tatvine. Na splošno začudenje so pritrdili z 11 da, pač pa s škodo pod 500 K. Sodni dvor je na to obsodil obtoženca na 3 leta ječe.

Lotorjska številke izžrebane dne 16. septembra 1908.

Ljov: 70 79 63 85 3
Praga: 70 72 77 84 10

Društvene vesti.

Čitalnica pri sv. Jakobu opozarja p. n. pevke in pevce na pevsko vajo, ki se vrši danes četrtak točno ob 8 uri in pol zvečer. Vsprejemajo se nove pevske moči.

Darovi.

Prigodom žalne obletnice smrti bivšega podpredsednika kmetijske družbe itd. pokojnega dr. S. Pertota, darovala je njegova rodbina „Kmetijski družbi za Trst in okolico“ K 50.—

Veselični odsek Trž. podporne in bralnega društva je v nedeljo otvoril plesne raje z veliko udeležbo. Slovenskih plesalcev in plesalk. Gospod Andrej Furlan gostinčar Al buon ritrovo pod. dr., je daroval 5 K v proslavo slov. plesalcev in plesalk za družbo sv. Cir. in Met. — Svoji k svojim. — Denar brani uprava.

Na predavanju in veselici trgovcev z jestvinami 13. t. m. so darovali:

Narodni dom pri sv. Ivanu K 10, Neimenovan trgovec K 10, dr. O. Rybar K 2, N. N. 1, N. N. 1, Creek 1, Gustinčič 1, Zuban Barkovlje 2, Šuman—Škedenj 1, Sirca Andrej 150, Millionig 1, 150 S. H. Škarj 2, Trobec 50 st., Modic 50 st., Žgur Anton 50 st., Publer 50 st., Detelja 50., N. N. 20 st., N. N. 10 st., N. N. 10 st., N. N. 20 st. luženir L. Čadeš različna darila. Srčna hvala!

Vodstvo.

Vesti iz Goriške.

Poštno zveze v Anhovem pri Kanalu. — Prejeli smo:

Ob počitnicah sem bil poslal svojo družino na zrak v občino Anhovo. Anhovo je občina, ki sestoji iz osem vasi; nahaja se dobre pol ure od Kanala. Dočim imajo že

Razglas.

Dne 21. septembra 1908 dopoldne ob 9. uri prodajali se bodo v Spodnji Šiški št. 77 pri Ljubljani na javni dražbi razni v stečajni sklad tvrde I. C. Juvancič spadajoči prazni vinski transportni sodje različne velikosti. Natančnejša pojasnila pri podpisnem.

Dr. Viljem Schweitzer
stečajni upravitelj.

Velika zaloga vsakovrstnega pohištva

— navadne do najfineje vrste po najnižjih cenah. —

Peter Jeraj

TRST, ulica Vincenzo Bellini št. 13

ter vogal ulice sv. Katarina.

AVTORIZOVANA PRIPRAVLJALNICA ZA SKUŠNJO

enoletnega dobrovoljstva

in zrelostnega izpita pod ravnateljstvom

Prof. FRANCESCO POSTET

Trst - ulica Vincenzo Bellini št. 13 - TRST

Pripravijo se tudi mladeniči za prejemne skušnje višjih razredov na realki. — Poučevalni jezik italijanski in nemški. — Vpiše se lahko ob delavnikih od 10. do 12. in 4. do 6. pop.

UČENJE PRIČNE Z DNEM 1. OKTOBRA.

Veliki kinematograf

San Giusto

Plazza Glambattista Vico št. 4

(Predor Montuzza)

Svetloba, mirnost, popolnost, eleganca, novost. Prostor nalašč zgrajen. — Ventilacija. — Najbolji kinematograf v Trstu.

RAZPORED od 16. do 18. septembra:

VERONA

— krasna projekcija. —

Drama v kamenolomu

NOVOST! Interesantno. NOVOST

Moja soproga ima rada cvetlice
komično.

Ob nedeljah matinee od 12. do 1. ure pop.

Ob delavnikih od 5. do 10-30

Ob praznikih od 2-30 „10-30

Ob sredah in sobotah matinee za učence od 3-5 pop.

LJUDSKE CENE:

Prvi prostori . . . . . 40.

Drugi prostori . . . . . 20.

Dečki pod 10 letom plačajo polovico. — Vojaki v 11. prostoru 10

Najboljša reklama za trgovce

ortnike, rokodelce in zasebnike sploh

so „MALI OGLASI“ v „Edinosti“

Gumijevi izdelki in podmorske cevi.

Josef Reithoffer's Söhne Dunaj

Podružnica v Trstu - Corso 29

Zaloga aparatov za steriliziranje po Dr. Soxletu, raznovrstnih razprašilnikov potrebnih za Massage, mes. pasov, aparatov za telovadbo itd.

Comptoir Général Photographie **Salvatore Sabbadini**

Trst, ulica Ponterosso 6 — Telef. 9-40

Fotografični aparati in potrebščine.

Sprejme se razvijanja in tiske. — PLOŠČE in FILMS.

Temna soba na razpolago gospodom diletantom.

Predmeti za belozarno luč. — Električna zvonila. — Električne žepne svetilke.

Želez. kina-vino Serravallo

— za bolehe in rekonvalescente. —

Provzročea voljo do jedi utrjuje želodec in ojačuje organizem.

Priporočeno od najslavnejših zdravnikov v vseh slučajih, kada je treba se po bolezni ojačiti.

Odlikovano z 22 kolajnami na raznih razstavah in z nad 5000 zdravniškimi spričevali.

Izborni okus. — Izborni okus.

J. SERRAVALLO - TRST

vse gorske vasi in posamični kmetje dnevno pošto na dom, je v imenovanu občini še vse po starem. Poštne pošiljke prihajajo v Kanal in keder jih boče, mora imeti — mora sam skrbeti za to, Recimo, da bi kedo ne sel osam dni na pošto, bi pisma čakala v Kanalu, ali pa bi jih — kar se čisto dogaja — uosil v žepu po več dni! Za sedanje napredne čase in pa v najbližnji bližini železnice so tako poštne zveze danes pravi škandali! Je-li županstvo storilo potrebne korake pri poštne ravnateljstvu? In ako ni, česa čaka?! Zahtevajte z vsjo odločnostjo in dade se vam — ker se bo moralo dati. Ako noče poštne ravnateljstvo pomagati, obrnite se na svojega državnoboraka poslance in videli boste, da se vam posreči. Poštna oblastva morajo skrbeti za to, da se pisma vročajo strankam vsaki dan in na dom; saj jih ni zato dobro plačujemo. Prizadeti.

Vesti iz Istre.

Volilni shod v Klanju. Volilni shod sklicuje za prihodnjo nedeljo dne 20. t. m. ob 3. uri in pol popoldne v Klanju na dvorišču g. Ivana Metlike državni poslanec prof. Matko Mandić, ki bo poročal o delovanju deželne zbornice istrskega, o delovanju državnega zbora in o novi volilni reformi za deželni zbor istrski. Volilcem občine Klanec-Očisla in iz sedanjih občin se nujno priporoča, naj se v obilnem številu udeležijo tega shoda.

Vinska letina v Istri. Iz Pazina: Letošnja letina bo priležati skoraj med najboljšo minolega stoletja v Evropi; kar se tiče grozdja, kakovost grozdja bo dobra, kajti ves čas od spomladi sem je bilo vedno ugodno vreme, da je grozdje dobro vspevalo. Radi tega bo letos v Istri izredno dobra trgatve, kar se tiče kvalitete in kvantitete. Lanskega črnega vina imajo vinogradniki še mnogo na prodaj in to po zelo nizkih cenah, radi tega bo cena grozdja letos nekoliko nižja nego lani. Priporočam se torej trgovcem od zunaj, da kupujejo naravnost pri producentih, bodi-li grozdje, bodi-li mošt ali vino. Tako bodo dobro posluženi. — Trgatve prične okoli 20. t. m. Ako želi kdo seznaniti za cene, naj se obrne na „Gospodarsko društvo“ v Pazinu, kjer mu postreže brezplačno. — „Gospodarsko društvo“.

Iz Kozine. Veselica v proslavo 10-letnice društva „Venec“ v Kozini dne 6. septembra vspela je, kakor je bilo pričakovati, nad vse lepo. Močen vihar je v soboto zvečer očistil ozračje najmanjšega oblaka, in napočil je krasen nedeljski dan. Slavnostni prostor pod košatimi orehi, obdani z mnogoštevilnimi zastavami, zelenjem in cvetjem, nudi je res lep prizor. Do poludne so urno tekli priprave h kraju, in popoldne so se začeli od vseh strani skupljati gostje. Ob 2.30 je odbor društva „Venec“ vsprejel s puljskim vlakom došli društvi: „Sokolsko glasbo“ iz Buzeta, ter „Podgorski pevski zbor“; enako malo kasneje s tržaškim izletnim vlakom je prispelo društvo „Prešern“ iz Boljuna z zastavo in godbo, ter dram. skup „Istra“ iz Kopra. Tu so se nam pridružila tudi okolišnja društva: „Prostovoljno gasilno društvo“ iz Materije, „Čitalnica“ iz Brezovice, „Zvezda“ iz Hrpelja, in se zvrstila v impozanten sprevod, ki je ob zvokih Sokolske in Boljunske godbe ter grmenju topičev prikorakal v vas. Na slavnostnem prostoru nas pa je čakala „Draga“ iz Orleka in „Lipa“ iz Bazovice.

Naval ljudstva je bil velik, radi tega je slavnostna veselica pričela takoj po 4. uri. Po mogočnem Jenkovem „Napreju“, ki ga je zasvirala Sokolska godba stopil, je na oder slavnostni govornik abiturijent Vinko Rapotec, ki je v kratkih, a jedrnatih besedah podal razvoj in ustrojstvo društva. Na to so nastopila pevska društva, ki so splošno zelo ubrano pela, radi česa jim občinstvo ni ostajalo dolžno hvale. Od vseh točk so najbolj ugajale te-le: „Venec nar. pesmi“ („Lipa“), Foersterjeva „Ljubica“ („Prešern“) in Fr. Vilharjevi „Proletni zvuci“, mešan zbor se spremljevanjem tamburaškega zbora (Venec). Pohvalno je omeniti prvi javni nastop „Gasilnega društva“ iz Materije ter Podgorskega pevskega zbora.

Koncert je končal, gostje so se odpočili in okrepčali. Med tem je pala noč, luči in baloni so zažareli, spuščali so se umetni ognji. Ob 7 uri in pol pričel je animiran ples. Slavnostni prostor je nudi obilo čara in zabave. K veseljem razpoloženju je pripomogel tudi srečolov, za katerega so dražestne Kozinske gospiče pridno razpuščale srečke.

Po 9. uri so se neka društva poslovila, tako n. pr. nepozabni nam Boljunčani, Klančani, toda slavnostni prostor je še vedno mogolet gostov. Zabava in ples sta trajala tja v kasno noč. Gostje so odnesli prijeten spomin lepega slavlja društva „Venec“.

Zahvala. Odbor pevskega in bračnega društva „Venec“ iz Kozine zahvaljuje se tem potom vsem tistim, ki so k proslavi 10-letnice obstanka društva dne 6. sept. t. l. kakor si bodi pripomogli. V prvem redu gre hvala vsem društvom za prijazno sodelovanje, na-

dalje tistim Kozincem, ki so darovali razne predmete za srečolov; hvala gospodoma Lovcema iz Trsta za krasne umetne ognje, ter končno vsemu občinstvu za obilno vdeležbo.

Vstopnino so preplačali: B. Kastelic iz Materije 3 K. K. Šiković iz Črnikala 5 K, J. Hoge iz Kozine 2 K, A. Rapotec iz Rodika 1 K, Jos. Petrinja iz Petrij 1 K. — Posebej so darovali: društvo „Slavnik“ iz Klanca 7 K, g. Jos. Handler 5 K, g. Žan Dekleva 20 K, g. I. Hoge 5 K, gospa M. Hoge 2 K. — Vsem ponovna hvala!

Odbor.

Razne vesti.

Posojilo mesta Budimpešte. Mestni zastop budimpeštanski je sklenil najeti za razne mestne potrebe posojilo v znesku 15 mil. K.

Zeppelin zleti zopet v zrak. Iz Konstancije javljajo, da je Zeppelinov starejši model balona št. 4 že povsem predelan in popravljen. Prihodnji teden se Zeppelin z omenjenim zrakoplovom zopet dvigne v zrak.

Madjari in inozemstvo. Madjarski književnik in bivši vodja madjarskih antisemitov Istoczy Győző je izdal brošuro pod naslovom: „Madjarski narod v obitelji evropskih narodov“, v kateri bi hotel inozemstvu dokazati, da so Madjari zaslužni za evropsko kulturo, kar odbijajo invazijo Slovanov ter istodobno ščitijo Slované od pangermanizma. Győző navaja podatke, s katerimi boče prepričati inozemstvo, da je madjarski jezik bogatejši od mnogih evropskih jezikov.

Zadnje brzojavne vesti.

Bolgarsko-turški spor.

SOFIJA 16. Bolgarsko-turški incident vzbura še vedno javno mnenje in časnike. Isti odobrujejo splošno odpoziv diplomatičnega agenta Gešova in so osvedočeni, da bo Bolgarija zahtevala zadostneje in da ga tudi dobi. Vladni krogi zatrjujejo, da nočejo na noben način že od davno zadobljene pravice smatrati kakor izgubljene. Zagotavlja se, da je včeraj ministerstvo sklenilo v tem smislu. Vkljub raznim težkočam menijo vladni krogi, da se spor v kratkem poravnava.

V kratkem se odpre toliko pričakovana prodajalna „Au Gant de Vienne“

Via S. Antonio 4 (Palača Terni)

z bogato izbero neprekosljivih rokovic za moške, ženske in dečke

Cantina famigliare istriana

TRST - ulica Farneto št. 29 - Trst

prodaja svoja vina, z brezplačno postrežbo na dom, po sledečih cenah:

Črno istrsko prve vrste po . . . K — 60 | Pristni viški Opolo . . . po . . . K — 72
Belo . . . . . — 72 | Črno dalmatinsko . . . . . — 68

Vrhu tega je vedno preskrbljena z vsakovrstnim namiznim vinom v buteljkah. Vsa gori naznačena vina kemično so analizovana. Gostilničarjem in krčmarjem cene po dogovoru. M. CINICH ex Glavin.

Trgovina z manifaktornim blagom

Ant. Sanzin pok. Frana

TRST — ulica Barriera vecchia št. 11

Velika izbira: Srajc za moške belih, barvanih in fuštanjastih. Zimske meje, spodnje hlače, konficionirano blago za delavce; ovratnice, ovratniki. NAJNIZJE CENE.

Učni zavod za deklice, šolske sestre v Trstu

via P. Besenghi št. 6

Izvrstna tega, krasen razgled na morje in okolico, čisti zrak, vrt, novo moderno opremljeno poslopje, električna razsvetljava, kopališče telovadnica.

V š. l. 1908/09 se otvori poleg ljudske šole in trgovske tečaja I. in II. razr. dekliškega liceja z nemškim učnim jezikom in slovenskim in italijanskim tečajem in gospodinjstva šola.

Krana in stanovanje mesečno 60 K. Za gojenke, ki so samo čez dan v zavodu 24 K.

Solnina za ljudsko šolo in trgovski tečaj po 10 K, licej 16 K, gospodinjstva šola 20 K.

Pouk začne 1. oktobra 1908.

Novo pogrebno podjetje

Trst, Via Vincenzo Bellini št. 13. Telefon 1402.

Na novo urejeno in bogato preskrbljeno z vso najlepšo opravo.

Ima krasne voze različnih barv in za vsake vrste pogreblov.

Prodaja vsakovrstne mrtvaške predmete: vence, obleke, rakve itd.

Bogata izbira voščenih sveč. — PRODAJA NA DEBELO IN DROBNO.

Sprejema in vsi naročila na deželi. Preskrbuje se pogrebe v mestu, na deželi in inozemstvo

po zmernih cenah.

MALI OGLASI:
se računajo po 3 stot. besedo; mastno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj.

Več spretnih polagalcev parketov — dobi trajno delo. Ponudbe na naslov: Janko Primožič, Reka (Café Fiume). 1407

V Šklednju je na prodaj nova hiša z zemljiščem. Dogovorna cena. — Ziberna, Via del Monte 15. 1412

Glavno zastopstvo in zalogo kmetijskih strojev prve slovenske tovarne bratov K. & R. Ježek, Blonsko, ima Jos. Dekleva, Gorica, Magistratna ulica. 1243

Prodaja oblek, površnikov, paletov za moške in dečke. Plačilo na obroke. Kostasoria, ulica S. Giovanni 16, I.o. nasproti kavarni „Diana“. 1397

Slikarski pomočniki se sprejmejo pri Ivanu Inocente slikarju v Postojni. 1371

Dijake sprejme na hrano in stanovanje M. Kovač, Gorica, Korinski trg 10, II. (1357)

Sobo meblirano išče mladenič v okrožjih južne železnice, ali ulica Commerciale, pri slovenski družini za 1. oktobra. — Naslov: „Uradnik“ „Edinosti“. 1401

Novo posode za vino so na prodaj v ulici Paduina št. 21. 1366

Sodi vsake vrste so na prodaj v Trstu, Via della Valle št. 1. 136b

Na prodaj hiša z dobro vpeljano gostilno v Ajdovščini. Več pove Inser. odd. Edinosti. 1287

Mlekarna Hrušica

javlja, da se je preselila iz ulice

Geppa št. 19

v ulico delle Poste št. 16.

Se priporoča za obilen obisk.

Ugodna prilika!

Najfiniji ostanki tkanine od 3—15 metrov za ženske srajce po 50 stot. — Ostanke za rjuhe od 5 do 10 metrov po 45 stot. — vrhu tega brisače, žepni robci in blago iz damasta, pošilja po engros-cenah po poštnem povzetju.

najmanjše naročilo 45 metrov Tovarne tkanine in damasta

J. Weisskopf

Roit - Kosteletz (Češko)

BOGOMIL PINO

bivši urar v Sežani
ima svojo novo
prodajalnico ur
v TRSTU
ul. Vincenzo Bellini št. 13
nasproti cerkvi sv. Antona
vsakovrstne verižice
pravih tovar, cenah.

PISARNA

Dra. Jurija A. Maglich

avtor. civ. inženjerja in zemljemerca

se je preselila z 24. avg.

v ul. S. Lazzaro 17

(PALAČA DIANA)

Pietro Cucit

mizar

Trst, ulica Fontana št. 7 in 9

Specijalist za razkošno pohištvo vsakega kroja.

Vsakovrstna dela v lesu.

Prodajo se

po nizki ceni

NOVI INSTRUMENTI

za tamburaški zbor.

Naslov pove Inser. odd. Edinosti.

F. Pertot

urar I. vrste

Trst ul. Poste Nuove 9

ANTON JOGAN, mizar

Sprejme vsakovrstna naročila in popraviljanja.

Ima vedno pripravljeno pohištvo za spalne in jedilne sobe ter kuhinje.

TRST — ulica Farneto 45.

ANTON SKERL

mehanič, zaprišeženi izvedenec

TRST, Carlo Goldonijev trg št. 11

Zastopnik tovarne koles in motokoles „Puch“

Napeljava in zaloga električnih zvončkov, luči in prodaja gramofonov, zvončkov, in fonografov. Zaloga priprav za točilni pivovarstvo. Lastna delavnica za popraviljanje šiv. strojev, koles, motokoles itd.

Velika zaloga pripadkov po tovar. cenah.

TELEFON št. 1734.

Tovarne in delavnice pohištva in stavbenih izdelkov v SOLKANU pri Gorici.

Lasten železniški tir: Gorica, drž. kolod., Solkan

Mizarska zadruga v Solkanu

Osrednje ravnateljstvo.

ZALOGE:

SOLKAN, TRST, via Caserma 4

ZALOGE:

REKA, Via Pile 2 SPLIT, na novo obali

Brz.: ZADRUGA - Trst

Telef. št. 1631 interurban

Žage v Soteski (Bohinj)

Letna produkcija

K 1.000.000